

mo vse skupaj v topli, celo vreli vodi. Razgrevanje traja pri različnem sadju različno. Tako: slive, marelice in češplje 20—30 minut, črešnje, breskve, marelice 10—15 minut, hruške obarjene 15—20 minut, neobarjene 20 do 30 minut.

Steklenice je treba pred razgrevanjem zapreti. Da steklenica pri razgrevanju ne počí, ne sme stati na dnu železnega lonca, ampak je treba dati v lonec podložek, lesen ali žičnast. Vodo nalijmo v lonec šele potem, ko steklenice v njem že stojijo, in sicer toliko, da jim sega do vratu. Vreti naj se voda ne pusti, pač pa se sproti toliko hladne prilije, da ne more zavreti. Vrelo voda preveč sadje skrči in so potem posode preveč prazne videti. Ako se ti to zgodi, tedaj zlij in spravi skupaj sadje iz dveh posod in zapri znova ter daj še za par minut nazaj v toplo vodo.

Ko je razgrevanje končano, se lonec odstavi in se zloži steklenice, ki ostanejo na suhi mizi tako dolgo, da se popolnoma shladijo. Treba je takoj pregledati, če pokrovi dobro držijo, sicer jih je treba znova zavezati in vsaj za nekaj minut steklenice zopet razgrevati. Predno shraniš steklenice, jih zopet preglej in če opaziš, da ni kaj v redu, takoj zopet pokrov izmenjaj in pregrej.

Je pa seveda to vkuhavanje sadja drago, ker je sladkor drag. Je še drug način vkuhavanja sadja, ki je pri nas malo znan, a zaradi nizke cene je zelo praktičen: vkuhavanje sadja v oslajenem kislu. V litru dobrega vinskega kisa razstopimo pol kg sladkorja, dodamo nekaj nageljnovih žbic in cimetine skorje. Med kuhanjem odstranjamo pene, ko dobro prevre, pa odstranimo tudi žbice in cimetine skorjo. V to tekočino denimo sedaj sadje in ga kuhajmo tako dolgo, da bo primerno mehko. Češplje je treba na več mestih prebosti do koščice, da se bolj preprijijo s tekočino. Ko je sadje primerno ku-

hano, ga denimo hladiti s tem, da ga vzamemo ven in vložimo v navadne konzervne posode. Oslajeni kis še malo prekuhajmo, nato ga vlijmo zopet na vloženo sadje. Steklenice, v katere se sedaj ta topla tekočina vlije, morajo biti segrete, da ne popokajo. Vkuhavanje je končano.

Shramba za sadne konzerve mora biti zračna, hladna in suha. Ako je prostor temen, ohrani sadje tudi svojo naravno barvo. Čim manj pa pozneje steklenice prestavljamo, tem bolje se bo sadje ohranilo.

Kako uperabiš krompir namesto mila, žajfe. Skuhaj krompir napol, da v roki ne razpade. S tem krompirjem drgni potem perilo, ki ti ga boljše belo napravi kakor milo. Krompir tudi ne razjeda barve, zato ga je tudi boljše uporabiti pri perilu, ki je barvano. Nadaljnje postopanje je, kakor če si z milom našajfala.

Zeljnate glave ohraniš do spomladi, ako jih položiš na rušo tako, da je stor zgoraj in se druga druge ne dotikajo.

*

Cene in sejnska poročila.

Mariborsk trg. Na mariborski trg v soboto 19. septembra so pripeljali špeharji 59 komadov svinj. Svinjsko meso je bilo po 13—14, špeh po 13—16 Din. Kmetje so pripeljali 28 voz krompirja po 150—2, 5 voz čebule po 3 do 5 (česenj 14) Din, 7 voz zelja po 150—3 (kumarce 050—1) Din. Osem voz sena po 80—90, otava 65—75, slama 60—70 Din. Kokoš 25—35, piščanci 20—50, raca 18—25, gos 35—50, puran 35—60, domači zajec 6—30 Din. Kislo zelje 4, repa 2 Din, gobe 1—2, grozdje 3—5, hruške 4—5, slive 2—3. Din. Mleko 2—3, smetana 12 do 14, sirovo maslo 28—32 Din. Jajce 1—125, med 12—20 Din.

Mariborsko sejnsko poročilo. Na svinjski sejem dne 18. septembra je bilo pripeljanih 397 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari, komad 40—80, 7—9 tednov 90—100, 3—4 mesece 150—200, 5—7 mese-

cev 300—400, 8—10 mesecev 450—500, 1 leto 550—750 Din. Kg žive teže 7—8, 1 kg mrtve teže 9—11 Din. Prodanih je bilo 164 svinj.

*

Policijski stotnik.

V Rimu se bo bavilo prihodnje dni sodišče s pravdo, ki vzbuja svetovno pozornost. Dejanski stan je sledeči:

Lepega dne sta se pojavila pred veliko trgovino z dragulji v Rimu krog poldne policijski stotnik in stražnik, oba v čednih uniformah. Pokazala sta lastniku trgovine črno na belem, da imata pravico: napraviti hišno preiskavo in povelje njega samega izročiti sodišču. Oba dokumenta sta bila opremljena s štampiljko državnega pravdnika.

Pojasnjevala sta še prestrašenemu draguljarju, da mu bosta prebrskala trgovino radi prikrivanja. Osumljen je, da je v zvezi z mednarodnimi tatovi dragocenosti, kojih plen se prikriva baš pod njegovo streho in nato prodaja naprej.

Zamanj je povdarjal draguljar svojo nedolžnost. Z opazko, da je zadeva sodišča presoja o njegovi krivdi ali nedolžnosti, je policijski stotnik zaplenil vse dragulje, nato je odprl še blagajno ter jo izpraznil. Zaplomba je bila z vso natančnostjo prenešana iz trgovine v zunaj pripravljeni avtomobil. Aretirani trgovcec je moral sestiti v avto med oba policista, voz se je ustavil pred jetnišnico, kjer so draguljarja prevzeli brez vsega v preiskovalni zapor, ker je bilo tako zaukazano v zapornem povelju.

Trgovcec je presedel v preiskavi 4 dni. Ko ga le ni maral nikdo zaslišati, je prosil, naj ga peljejo pred ravnatelja jetnišnice, kjer se je pritožil. Pritožba je bila predložena državnemu pravdniku, kojega podpis je bil zabeležen na zapornem povelju. Državni pravdnik je seve izjavil, da mu ni o zadevi ničesar znanega, da ni videl nikdar za-

in baš delal klobase, je stopil kar k sosedu, da ga naprosi za botra otroku. Sosed sicer ni bil zelo obrajtan v vaši in so ljudje govorili to in ono. A kaj češ — lilo je in klobasam se je mudilo, drugič bo pa že bolje. Sosed in njegova žena sta bila botra. Čez par dni ta prišla v ves s štruco in kokošjo, da vidi ta, kako se godi otroku. Nacek je prosil soseda, naj mu ne zameri, da ga je nadlegoval za botra. In mu je v gostobesednosti ušlo, da je dejal: »Veste, lilo je tisti dan, lilo. Če ne bi bilo, bi si bil za botra zbral že boljše-ga.« Žena je ležala v postelji, vendar je takoj zapazila možovo

izkopati se ni več mogel iz snega, ne se dvigniti, tako utrujenega, tako vsega pobitega in raztepenega se je čutil.

»Premagala me je. Umori me!« mu je blisknilo skozi misli.

»Pomagajte, pomagajte! Umori me!« je zaklical s plašnim, obupanim glasom.

Mariji Korenki je tisti dan telica storila. Preden je zvečer legla, je še šla v hlev pogledat bolno mater in malega telička. Ko se je vračala z leščerbo v hišo, je zaslišala sem z njive polglasne, slabotne klice: »Pomagajte! Pomagajte!«

Postala je, prisluhnila pozorneje. Morda se moti? Ne! Razločno sliši klice, v odmorih, pojemajoče, kakor bi prosil pomoči in usmiljenja že umirajoč.

Naglo je stopila v hišo, ogrnila veliko ruto in se brzo napotila na njivo. Sneg je bil tako zmrzel, da jo je držal.

Kako se je zavzela, ko je našla v snegu soseda Matijo. Na trebuhu ležeč v snegu je le še slabotno, kakor bi že napol dremal, zdihoval in prosil: »Pomagajte! Pomagajte!«

»Vstani, Matija!«

»Pomagajte! Umori me!«

Marija je postavila leščerbo na sneg in prijela soseda, da bi mu pomogla vstati.

A toliko, da ga je za spoznanje dvignila, je pal kakor nem kamen nazaj v sneg.

»Opri se malo z rokami, Matija. Poklekni, pa te morda spravim pokonci.«

»Pomagajte! Umori me!«

Marija se ga je spet lotila, tresla ga, da bi ga osvežila in zdramila, vzdigovala ga.

»Drži me! Umoriti me hoče!« je ječal venomer. Marije pa ni spoznal, niti je ni čutil.

Tako je spoznala, da je ves trud zastonj.

»Ne bo druge pomoči, po sestro Lucijo stopim.« Z Lucijo sta ga z velikim trudom spravili domov.

VIII.

Ko se je Matija drugo jutro prebudil in se je deloma sam domislil dogodkov pretekle noči, deloma jih je od sestre izvedel, se je še bolj prestrašil: »Pa me sovraži tako silno, da mi po življenju streže?«

Nekaj dni je ležal. V tem času se mu je spet in spet vsiljevala misel: »Kaj, če bi jo Korenki vrnil? Saj me je ta rešila, sicer bi me bila njiva umorila.«

A ga je takoj oplašil škodoželjen glas: »Le vrnil Pa pojdeš v ječo — krivoprisežnik!«

Dal se je res zbegati in je ni vrnil.

Od tedaj se je njive resnično bal. Skrbno se je je ožibal. Le kadar mu je iz nianosti zrasel pogum,

pornega povelja in ga seve tudi ni mogel podpisati. Takoj je bilo jasno, da so uprizorili celo zadevo prav pretkani lopovi.

Pri aretaciji trgovca so pozdravljali nekateri poklicni stražniki stotnika in spremljevalca in odganjali od njunega avtomobila radovedne se zbirajoče množice. Pokorno so tudi salutirali, ko se je odpeljal avtomobil z jetnikom.

Najbolj čudno ter neverjetno je še to, da je poročalo časopisje v dneh, ko je sedel draguljar v preiskavi, na dolgo in široko o aretaciji enega najbolj uglednih trgovcev in da je državni pravdnik čital vse te objave in se mu ni rodil sum, da gre za lopovsko potegavščino. Draguljarja so izpustili seve takoj. Ker sta pa oba lažipolicista ob priliki aretacije vzela seboj ključke od trgovine, je moral še po ključavničarja. Ko je ta nasilnim potom odprl vrata, je zapazil, da sta mu izpraznila lopova v njegovi odsotnosti do dna trgovino. Ostala sta samo še oprema ter prazna blagajna. Plen vlomilcev znaša 2 milijona lir.

Prava policija je slednjič le izsledila oba prava krivca.

*

PETINDVAJSETLETNICA

KRŠČANSKE PROSVETE NA ZGOR. PONIKVI.

Župnija Zgornja Ponikva leži v hribih nad Spodnjo savinjsko dolino. Tej vzvišeni legi kraja je tudi primerno mišljenje prebivalcev, vznošito mišljenje s kvišku kipečim teženjem in stremljenjem. Iz tega dušnega razpoloženja ljudstva se je pred 25 leti porodilo katoliško izobraževalno društvo »Slomšek«. V nedeljo, 20. septembra, je slovesno praznovalo svoj 25 letni jubilej. Praznovala ga je vsa župnija brez izjeme. Starejši so tekmovali z mladino, da bi slavje bilo čim lepše. Prišli so tudi zastopniki in zastopnice krščanskih organi-

zacij iz sosednih župnij. Odposlanci fantovskega krožka iz Šoštanja so se pripeljali na okrašenem vozu. Predno se je začel vršiti spored proslave, so se opravile molitve pri spominski plošči v svetovni vojni padlih vojakov, po večini članov prosvetnega društva.

Ob 9. uri je stopil na prižnico predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec, ki je s poljudnimi in vznosenimi besedami orisal Slomškovke ideje o krščanski-narodni prosveti in mladinski vzgoji. Po Slomšekovi ideji je vzniklo, po njegovih načelih je delovalo ves čas svojega obstoja. Zato je bil božji blagoslov z njegovim delom. Po sv. maši, ki jo je daroval domači g. župnik Gorišek, je bilo zborovanje pod predsedstvom vrlega društvenega predsednika Razdevšeka v župnijski uti, kjer so imeli prisrčne pozdravne govore dr. Hohnjec kot predsednik Prosvetne zveze, odposlanci prosvetnega okrožja iz Celja: profesor dr. Ganter, dr. Ogrizec in učiteljica gospodična Jurjevič, kot zastopnik prosvetnega društva in fantovskega krožka iz Šoštanja pa Josip Koren. Popoldne po večernicah se je spored nadaljeval. Pod spretnim vodstvom poštvovalno delujočega g. šolskega upravitelja Josipa Križmana je dobro izvežbani domači pevski zbor prav lepo zapel nekaj pevskih točk. G. župnik iz Št. Ilja pri Velenju Fr. Schreiner, ki je pred 25 leti govoril kot dobrnski kaplan na ustanovnem shodu društva, je z izrazitimi besedami pokazal na sličnost in razliko prejšnje in sedanje dobe ter ožigosal nekatere nedostatke sedanje človeške družbe. Domači g. župnik Gorišek, ki je vedno bil gonilna sila društva in njegovega delovanja ter mu je tudi dal na razpolago župnijsko uto za njegove prireditve, je nazorno orisal zgodovino društva in načrt, kako je društvo ves čas svojega obstoja skušalo uresničiti svoj plemeniti namen. Koncem je gledališka družina prosvetnega društva iz Celja prav dobro vprizorila burko v enem dejanju »Če sta dva«. Celodnevno proslavo je spremljala s svojimi strokovno popolnimi proizvajanjimi polnoštevilna rudarska godba iz Velenja. Bila je to proslava, ki bo domačinom ostala v prijetnem spominu. Kot njen trajen uspeh naj ostane pobuda, da bo društvo tudi vnaprej delovalo po istih načelih za iste vzvišene cilje.

Črešnjevce pri Slovenski Bistrici. Tukajšnje Prosvetno društvo naznanja, da se žrebanje društvene loterije vrši v nedeljo, dne 27. septembra ob 3. uri

popoldne. Prosimo vse lastnike naših srečk, da nam jih plačajo ali pa vrnejo. Vse sosede pa vabimo za ta dan na naš Črešnjevce. Se priporoča loterijski odbor.

*

Lov največjih opic za živalske vrtove.

V Evropi najbolj znameniti cirkus je Hagenbeckov, ki ima v Berlinu svoj lastni vrt za vzrejo ter vzgojo divjih živali. Hagenbeckovi lovci so razkropljeni po divjinah celega sveta, odkoder pošiljajo domov v Berlin nalovljene zverine in od tukaj romajo izredne in redke živali v živalske vrte drugih držav. V naslednjem hočemo podati opis Hagenbeckovega lovca, v katerem popisuje lov na za gorilo največjo in najbolj nevarno opico, ki se imenuje orang-utan.

Največ orang-utanov se še skriva po džunglah velikega otoka Sumatra v ogromni otočji skupini pod Indijo. Redkost je, da bi se kedo lahko polastil orang-utanove družine žive. Lovci navadno ustrelijo orang-utanovo samico, in mladič ostane pri mrtvi materi, dokler se njeno truplo popolnoma ne ohladi. Mladiča ujamejo z lahkoto v kletko in ga odredijo.

Kako je bila zajeta cela družina?

Hagenbeckov lovec pripoveduje, kako so izsledili domačini slučajno bolj blizu kraja pragozda na Sumatri celo orang-utan družino: orjaškega samca in samico z dojenčkom. Pod vodstvom evropskega lovca je pričel pogon na opice. Domačini so obkolili oni del gozda, kjer je prebivala opičja družina in so jo pričeli plašiti s kričanjem in s strelji v zrak. Samec je pričel z umikom, za njim mati z mladičem na prsih s skoki z enega drevesa na drugega. To preganjanje po drevesih je trpelo cel dan, dokler se niso umaknile opice proti večeru že čisto ob rob pragozda.

je šel domov mimo nje. In ji je grozil s pestmi, jo na glas zasramoval in preklinjal.

A njiva je prezirljivo molčala.

Vendar se ga je še enkrat lotila. Ali ga je morda nebo še enkrat opomnilo?

Zadnje nedeljo v juniju — skoro leto dni je že prešlo od njegovega zločina, od krive prisege — se je vračal pozno ponoči od fare.

Ze ko je gostilno zapustil, se je v daljavi bliskalo, zamolklo grmelo. Ko je šel po dolini, je v gozdovih ob straneh doline strahotno šumelo, kakor bi velikanske zveri po lesovju sem in tja lomastile. V daljavi — a bliže in bliže — je s strahovito naglico po temni, neskončni tabli nebeški pisal prst božji. Kar je pisal, je moralo biti strašno. Zakaj tabla je drhtela, strahotno bobnela pod temi gorečimi, z nebeško naglico pisanimi skrivnostmi.

»Ali piše moje grehe?« je šinilo Matiji skozi glavo, ko je spet zažarelo, da so ga oči zbolele in jih je naglo zaprl, in se je ob strašnem gromu zemlja pod njim stresla.

Hotel je moliti.

»A saj meni tako ne pomaga,« si je dejal obupan.

Tudi ni imel rožnega venca pri sebi. Pač pa je imel v žepu steklenico žganja. Segel je ponjo in pil v dolgih požirkih, da bi se okrepčal in si za nadaljino pot dočuma napil

»Ko bi bil že na hribu, bliže domu!«

A čim više je prihajal na hrib, tem težje je stopal. Zakaj na hribu je divjal vihar s še hujšo močjo. Malo da ga ni prevrgel in ga zakotalil nazaj dol po cesti.

In čim bolj se je bližal njivi, tem težje in tesneje mu je bilo pri srcu. In tem strahotneje. Zakaj tu je grom bobnel, kakor bi se hrib rušil, po srdito švigajočih ognjenih strelah na nešteto koscev in drobcev razklan in zdrobljen.

Preril se je skozi valoveče reke vetra gor do njive. Kar ga je nenadoma zagrabil strašen vrtinec in ga treščil noter na njivo, v zorečo jarico. — Veldin, vinski brat, se ga je bil usmilil in mu je spomladi njivo zoral. Rž je šumela, kakor bi se podila po nji cela vrsta duhov. Klasje, debelo latovje, ker letina je kazala dobro, je udarjalo po njem, po licu mu, po očeh, vratu, rokah. Ob enem se je vsula toča. Padala mu je na golo glavo — klobuk mu je bil veter zbil z glave in mu ga je odnesel kdo ve kam — kakor bi ga nevidne, trde roke z neskončno naglico neusmiljeno teple.

Vmes je od vseh strani srdito kričalo vanj. Od desne: »Hoho, ali je nisi ukrad?« Od leve: »Hoho, kako si jo prigoljufal?« Od zgoraj: »Hoho, pa nisi krivo prisegel?« Za njim: »Pa si se še hudoval na patra v mestu, ker ti odveže ni dal! Še z Bogom si

nerodnost in ji je bilo neprijetno. Poskusila je popraviti nerodnost in moža pokarala: »Glej, kakšen si, da kaj takega poveš našemu boterčku v zob! Če bi bil boterček količkaj pošten človek, pa bi ti lahko zameril!«

Cigani jedo kolač.

Otroci ciganki so skakali okoli matere ciganke in vriščali: »Lahčni smo, lahčni, lahčni!« Ciganka jih je tolažila: »Joj, deca, potrpite, tata bo hud! Vsi dobite! Če bi sedajle imela le pol toliko masla, kakor nimamo moke, pa bi si v vasi izposodila posodo in bi vam spekla masten kolač.« — »Kolač, kolač!« so zavriskali otroci. Cigani